

FM: Martā preču eksportā strauja izaugsme, atjaunojoties ārējam pieprasījumam

Publicēts: 11.05.2021.

[Jaunami](#)

Pateicoties labvēlīgai ārējai videi, Latvijas preču eksports 2021. gada martā uzrādīja strauju pieaugumu. Preču eksporta vērtība gada izteiksmē palielinājās par 20,6%, sasniedzot 1340 miljonus eiro, ar to uzstādot rekordu – viena mēneša ietvaros eksporta vērtībai sasniedzot augstāko līmeni kopš statistikas uzskaites sākuma 1995. gadā. Jāatzīmē, ka pagājušā gada martā eksporta datus vēl nebija jūtama pandēmijas ietekme, līdz ar to straujā eksporta izaugsme nav saistīta ar zemo bāzi, bet tieši ar ārējā pieprasījuma uzlabošanas. Covid-19 krīze būtiski ietekmēja Latvijas preču eksportu pērnā gada otrajā ceturksnī, līdz ar to, saglabājoties pašreizējiem eksporta apjomiem, šā gada otrajā ceturksnī preču eksporta pieauguma temps varētu palielināties. Par ārējā pieprasījuma uzlabošanu liecina arī tas, ka straujš preču eksporta pieaugums fiksēts arī salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi (+17,4%). Šā gada pirmajā ceturksnī kopumā Latvijas preču eksporta vērtība bija par 8,6% augstāka par attiecīgo periodu pērn.

Preču eksporta izaugsme bija prognozējama, uz ko iepriekš norādīja ekonomikas konfidences radītāji Eiropas Savienības (ES) valstīs un marta dati par Latvijas apstrādes rūpniecības apgrozījumu eksportā. Ekonomikas konfidence ES šā gada martā turpināja uzlaboties, un svarīgi ir atzīmēt arī to, ka aprīlī konfidence palielinājās līdz augstākajam līmenim kopš pandēmijas sākuma un sasniedza pirms Covid-19 krīzes līmeni. Pozitīvi vērtējams, ka ekonomikas konfidence gan šā gada martā, gan aprīlī strauji uzlabojās tādās valstīs kā Vācija, Francija, Itālija, Nīderlande, Polija un Zviedrija, kas ir lielākās ES ekonomikas. Tāpat patērētāju un uzņēmēju konfidence palielinājās arī Lietuvā un Igaunijā, kas ir divi lielākie noieta tirgi Latvijas precēm. Uz ES dalībvalstīm Latvija eksportē gandrīz 70% no kopējās preču eksporta vērtības, līdz ar to ekonomikas aktivitātes pieaugums ES dalībvalstīs ir vērtējams pozitīvi turpmākajai eksporta attīstībai.

Savukārt pasaules ražotāju PMI indekss pārsniedza pirmspandēmijas līmeni vēl šā gada sākumā un aprīlī turpināja uzlaboties, kas liecina, ka arī pārējās pasaules daļās pakāpeniski pieaug ekonomikas aktivitāte. Pakāpeniska Covid-19 vīrusa izplatības ierobežojumu mīkstināšana un aktīvāka vakcinēšana gan Eiropas, gan pārējās valstīs veicina patērētāju un uzņēmēju noskaņojumu un ekonomisko aktivitāti. Aktuālākās Starptautiskā Valūtas fonda ekonomikas prognozes liecina, ka pasaules iekšzemes kopprodukta (IKP) pieaugums 2021. gadā sasniegs 6%, kamēr eirozonas IKP pieaugums prognozēts 4,4%. Salīdzinājumā ar iepriekšējām ekonomikas prognozēm Starptautiskais Valūtas fonds palielināja IKP pieauguma prognozi gan globālajai ekonomikai kopumā, gan eirozonai. Tādējādi jāsecina, ka ārējais pieprasījums pakāpeniski atjaunojies un pastāv visi priekšnosacījumi turpmākajai Latvijas preču eksporta labvēlīgai attīstībai.

Zīmīgi, ka preču eksporta pieaugums šā gada martā palielinājies visās preču grupās. Lielāko devumu preču eksporta izaugsmē nodrošināja koksnes un koka izstrādājumu eksporta pieaugums par 35,0%. Lai arī šīs preču grupas pieaugums bija būtisks, tomēr kāpumu nodrošināja garumā sazāgēto vai šķeldoto kokmateriālu eksporta pieaugums uz Apvienoto Karalisti vairāk nekā divas reizes. Koksnes uz koka izstrādājumu eksporta kāpums bija fiksēts arī uz citiem lielākajiem tirgiem, piemēram, Zviedriju, Dāniju, Vāciju. Tomēr pieaugums bija būtiski zemāks nekā uz Apvienoto Karalisti.

Būtisku devumu preču eksporta izaugsmē martā nodrošināja mehānisko ierīču un elektroiekārtu eksporta pieaugums par 24,3%. Atšķirībā no koka un koksnes izstrādājumu preču grupas, eksporta pieaugums šajā preču grupā ir diversificētāks un fiksēts automātiskās datu apstrādes iekārtām, telefonu aprātiem, monitoriem, projektiem, elektroniskām shēmām.

Straujš eksporta pieaugums martā bija fiksēts arī minerālproduktiem (+47,5%), ķīmiskās rūpniecības ražojumiem (+26,3%), kā arī metāliem (+24,0%).

Svarīgi norādīt, ka eksporta vērtība palielinājās arī satiksmes līdzekļiem, kopumā par 15,9% salīdzinājumā ar pērnā gada martu. Šī preču grupa ir arī vismagāk cietusi Covid-19 krīzes dēļ. Savukārt šā gada martā eksports bija fiksēts gandrīz visiem satiksmes

līdzekļiem un kopējā eksporta vērtība bija līdzvērtīga pirmspandēmijas līmenim.

Preču importa izaugsme gan šā gada martā, gan pirmajā ceturksnī kopumā atpaliek no eksporta. Šā gada martā importa vērtība gada laikā palielinājās par 11,9%, bet pirmajā ceturksnī par 3,0%. Importa pieaugumu gada pirmajā ceturksnī nodrošināja tikai kapitālpreču importa pieaugums par 4,4%. Tīkmēr patēriņa preču imports bija par 13,3% zemāks nekā 2020. gada pirmajā ceturksnī. Tas liecina, ka privātais patēriņš Latvijā vēl nav sasniedzis pirmspandēmijas līmeni. Kapitālpreču importa kāpums nav būtisks, līdz ar to uzņēmēji pagaidām ir piesardzīgi par jaunu investīciju veikšanu. Importa dati norāda, ka Latvijas ekonomika pakāpeniski atgūstas no Covid-19 krīzes, tomēr atkopšanās notiek samērā lēni. To apliecina arī ātrais IKP novērtējums par pirmo ceturksni, uzrādot samazinājumu par 2,2%, salīdzinot ar attiecīgo ceturksni pirms gada.

<https://www.fm.gov.lv/lv/jaunums/fm-marta-precu-eksporta-strauja-izaugsme-atjaunojoties-arejam-pieprasijumam>